

СТАНОВИЩЕ

ОТНОСНО: Предадени документи по Договор КД-10-48-02.09.2024г. за „Разработване на стратегия с 10 годишен хоризонт за развитие на дейностите по геодезия, картография, кадастър и геоинформатика“ между Агенция по геодезия, картография и кадастър и Университет по архитектура, строителство и геодезия – Център за научни изследвания и проектиране ЕООД

Настоящото становище е подготвено от Изпълнителното бюро на Съюза на геодезистите и земеустроителите в България (ИБ на СГЗБ) към Федерация на научно-техническите съюзи (ФНТС) в отговор на покана, получена на 21.03.2025г. по електронна поща, от Декана на Геодезическия факултет на Университета по архитектура, строителство и геодезия (ГФ на УАСГ) за представяне на писмени бележки, виждания, предложения и друго, съотносимо и касаещо предадени 4 документа, във връзка с изпълнение на чл. 2, т.1 от Договор КД-10-48-02.09.2024г. „Разработване на стратегия с 10 годишен хоризонт за развитие на дейностите по геодезия, картография, кадастър и геоинформатика“ за провеждане на предварителни консултации със заинтересованите страни и получаване на писмени становища от тях.

Становището е съставено със стремеж за максимална обективност и коректност, с желание за конструктивност и подпомагане на процеса за решаване на този важен за геодезията у нас проблем.

I. ПРЕДМЕТ НА РАЗГЛЕЖДАНЕ И АНАЛИЗ

В становището са разгледани и анализирани следните документи:

1. Договор КД-10-48-02.09.2024г. КД-10-48-02.09.2024г. за „Разработване на стратегия с 10 годишен хоризонт за развитие на дейностите по геодезия, картография, кадастър и геоинформатика“ между Агенция по геодезия, картография и кадастър (АГКК) и Университет по архитектура, строителство и геодезия – Център за научни изследвания и проектиране ЕООД (ЦНИП-УАСГ), наричан за краткост по-долу „**Договора**“;
2. Приложение № 2 към Договора „Изисквания за минимално съдържание на стратегически документ с наименование „Стратегия за развитие на дейностите по геодезия, картография, кадастър и геоинформатика“, наричано за краткост по-долу „**Изискванията**“;
3. Методология за стратегическо планиране в Република България, издание на Съвет по административна реформа от април, 2010г., наричана за краткост по-долу „**Методологията**“;
4. Документ „в България с 10-годишен планов хоризонт (2025-2035) – версия 3, част от стратегия с 10 годишен хоризонт за развитие на дейностите по геодезия, картография, кадастър и геоинформатика“, наричан за краткост по-долу „**Стратегия за геодезията**“;
5. Документ „Стратегия за развитие на кадастъра в България с 10-годишен планов хоризонт (2025-2035) – версия 1, част от стратегия с 10 годишен хоризонт за развитие на дейностите по геодезия, картография, кадастър и геоинформатика“, наричан за краткост по-долу „**Стратегия за кадастъра**“;
6. Документ „Стратегия за развитие на картографията в България с 10-годишен планов хоризонт (2025-2035) в контекста на Индустрия 4.0 и 5.0 – версия 1, част от стратегия с 10 годишен хоризонт за развитие на дейностите по геодезия, картография, кадастър и геоинформатика“, наричан за краткост по-долу „**Стратегия за картографията**“;
7. Документ „Бизнес модел за финансиране и обезпечаване на дейностите в областта на кадастъра, геодезията и картографията – версия 2, част от стратегия с 10 годишен хоризонт за

развитие на дейностите по геодезия, картография, кадастър и геоинформатика“, наричан за краткост по-долу „Бизнес модел“.

II. МНЕНИЯ И ОЦЕНКИ НА РАЗРАБОТКАТА

II.1. СЪОТВЕТСТВИЕ С МЕТОДОЛОГИЯТА, ДОГОВОРА И ИЗИСКВАНИЯТА НА ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ

1. В Методологията за стратегическо планиране в Република България са посочени основите видове стратегически документи – стратегия, политика, програма, план и концепция. В Договора и Изискванията възложителят е определил очаквания към изпълнителя за разработване на документ, наречен Стратегия, което дефинира еднозначно съдържанието съгласно Методологията. Представените документи са неструктурирана смесица между стратегия, програма и план, като липсват основни елементи и от трите вида стратегически документи, описани в Методологията. Поради това е трудно да се оцени към коя категория реално могат да се причислят представените текстове, което е основен въпрос при определяне на продължителността на действие (дълго-, средно- или краткосрочни документи), както и процедирането на тяхното разглеждане и приемане в йерархията на стратегическите документи. В този аспект документите не отговарят на изискванията на Методологията, която е посочена като задължителен референтен документ в Изискванията;

2. Съгласно Изискванията към Договора възложителя възлага изработването на стратегически документ с 10 годишен планов хоризонт в съответствие с Методологията, която следва да съдържа „цялостна визия за развитие на кадастъра, геодезията, картографията в България“, „Основни дейности на всяка една от тях; Организационен и структурен модел, взаимовръзка между тях; Отношения на всяка една с останалите сфери от публичния сектор от една страна и частно-правните субекти“, „Визия относно взаимовръзката и партнирането между научно- изследователските и образователните структури, звената и ведомствата на които е вменено задължението по създаването и поддържането на данни и информация в областта на кадастъра, геодезията и картографията и гилдията на геодезистите и картографите и организации на бизнес-потребители на геодезически, кадастрални и картографски данни“. Изпълнителят представя 4 отделни документа, които нямат структурна и съдържателна обвързаност, не са координирани помежду си, съдържат редица припокривания и/ повторения. Представените документи не предлагат обща визия и концепция за нуждите на стратегическото планиране и не отговарят на Изискванията на възложителя;

3. В представените документи липсва анализ на текущото състояние на сектора (PEST анализ) с резултати от оценка на средата, в която се развива съответният сектор, както и анализ на ресурсите (с малки изключения в т.2.6 за подсектор „Приложна геодезия“ и т.2.8 „Маркшайдерско осигуряване“ на Стратегията за геодезия). Наличието на PEST анализ и такъв на ресурсите, се явява основа за разработване на SWOT анализ и е основно изискване на Методологията към съдържанието на стратегия за съответен сектор;

4. Съгласно Методологията анализът се препоръчва да не бъде по-голям от 12 страници, като е допустимо да бъде по-обхванен, но трябва да е синтезиран и целенасочен. В представените отделни документи тези изисквания не са спазени и преобладават страниците с анализ на съществуващото положение;

5. Изискване на Методологията е всички изводи от анализа да се вземат под внимание при следващите стъпки в изготвянето на стратегията – при определяне на визията, приоритетите и разработването на стратегическите цели. Могат да се посочат редица примери за значими проблеми, посочени в анализите на представените документи, но липсващи изцяло в последващите определения на визия, приоритети и цели. Фигурират множество „подхвърлени“ единични изречения без по-детайлно развитие на ясна концепция, цели, дейности и задачи за

осъществяването на коментираните тези. В това направление примерите са много – „целенасочени мерки за отделяне на военното геодезическо производство и картографска продукция от тези за граждански цели“; „преструктуриране на АГКК в държавна агенция“; „оптимизация на организационната структура на АГКК“; „изграждане на държавна перманентна ГНСС мрежа“. Тези многобройни несъответствия правят документите разфокусирани и недовършени в светлината на изискванията на Методологията;

6. Реално в представените документи липсва визия за развитие на сектора, независимо от формалното присъствие на такива точки. Липсват и дефинирани водещи принципи, които са основополагащи при реализиране на стратегия (с малко, но неправилно изключение в Стратегията за картография). Отсъстват ясни и количествено дефинирани основни индикатори, на базата на които ще бъдат оценявани последващите промени;

7. Посочените в представените документи цели не отговарят на изрично посочените условия в Методиката – стратегическите цели да имат ясна и точна формулировка, разбираема от неексперти в дадената област, без използване на специфична и/или техническа терминология, разбираема от ограничен кръг специалисти, ориентирани към обществото. В документите са представени тясно профилирани текстове, по научни сегменти от които няма яснота и в преобладаващи части от геодезическата колегия, неразбираеми от по-широки кръгове на Обществото и представителите на политическата класа, които ще трябва да приемат стратегията като национално значим документ;

8. Акцентът в представените документи е поставен основно върху фундаментални научни проблеми, които разбира се са много важни, но не това е възложената задача съгласно Изискванията на възложителя. В този си вид документите са подходящи основно за план за научна дейност. Липсва фокус върху развитие на бранша като цяло, върху реалните проблеми на геодезическото производство и практика, на професионалната геодезическа общност, вместо това в повечето анализи като основни „недостатъци и заплаха“ се посочва, че резултатите „затрудняват използването за прецизни изследвания и научни приложения“. Липсва опит за поставяне на политики и предложения за взимане на конкретни политически решения, не е постигнато представяне на обществен интерес от предлаганите цели и дейности, няма ясна взаимовръзка между поставените цели и развитието на практиката и обществените отношения в бранша. Всичко това прави документите неизползваеми за стратегически цели за развитие на целия геодезически бранш;

9. Общото впечатление от представените текстове е, че са оформяни в последния възможен момент с основната идея да се предадат в конкретен срок, посочен в Договора. Потвърждение на това впечатление се намира в таблицата на промените в Стратегията за геодезията, от която е видно, че съществени цели точки в този документ са допълнени в нови версии седмици след датата на официално предаване. Това обстоятелство нямаше да има съществено значение, ако документите имаха необходимия цялостен и завършен вид, но не такъв е крайният представен резултат. Представените документи представляват текстове в доста насипно състояние, фрагментирано представящи само тясно профилираните виждания на участвалите в съставянето им относно цели, дейности и задачи за развитие на геодезическия бранш. Поради това във „визионерската“ част на документите фигурират доста бланкетни текстове, неразработени в нужната конкретика съобразно Изискванията на възложителя и Методологията.

II.2. КОНКРЕТНИ ОЦЕНКИ ЗА ПРЕДСТАВЕНИТЕ ДОКУМЕНТИ

II.2.1. Относно стратегия за развитие на геодезията

Към съдържанието на Стратегията за геодезията могат да се посочат следните конкретни оценки:

1. В документа анализът обхваща 43 страници, а само 10 страници са посветени на програмната част, от които 1 абзац за визия за развитие, и 9.5 страници за стратегически цели, дейности, задачи и резултати. Това сериозно изразено несъразмерно съотношение и конкретно предложеното съдържание показват сравнително подробно познаване и представяне на проблемите в сектора, но липса на ясни идеи за визия за развитие и детайлно разработени цели и дейности за постигането ѝ;

2. Общо редакционно може да се каже, че се констатира множество повторения в различни части на документа, които явно са подготвяни от различни експерти. Те правят документа неподреден и хаотичен, като в крайна сметка механично събраните части от него представляват несъгласуван текст. Това би трябвало да е преодоляно в изпълнение на част от функциите на ръководителя на работната подгрупа и отговорника по изпълнение на Договора, но тази отговорност осезаемо не е изпълнена;

3. Встъпителният анализ на документа коментира основно статута на АГКК и представя възможно решение за реструктурирането ѝ в Държавна агенция. Този сериозен въпрос обаче не е доразвит с елементи на PEST анализ, анализ на ресурсите и SWOT анализ, като в крайна сметка остава само „подхвърлен“ без дефиниране на конкретни цели, дейности и задачи, с индикатори за постигнати резултати. В края на т.1 стоят неадекватно посочване на недовършено изречение за прозрачност, както и Инициатива на ЕС – Common European Data Space без ясна връзка с останалия текст;

4. Непонятно и имагинерно се коментира необходимостта от „осъвременяване“ на Българската геодезическа система, като няма ясна връзка между посочените предимства, недостатъци, възможности и заплахи от липсата на концепция за модернизация на системата. Не става ясно какви проблеми се предлага да се решат, какви цели се поставят, кои съществуващи инфраструктура и технологии са засегнати, кои съществуващи проблеми, свързани с подобряване на ефективността и точността на геодезически процеси, данни и услуги ще се решат. Създаването на усещане за съдбовност на въпроса за осъвременяване и модернизиране на геодезическата система не е адресирано към някакъв реален научен, практически, технически или обществен проблем;

5. В текста за т.нар. DGPSM (термин, изписан в доста страна стилистика с български и латински букви, но по-важното несъществуващ в нито един действащ нормативен документ - определен е първоначално в Постановление на МС 1/06.01.2005г. и описан в подзаконовата Наредба № Н-7 от 20 май 2014 г. за Държавната геодезическа мрежа, Обн. ДВ. бр.97 от 25 Ноември 2014г.) се твърди, че тази мрежа „е основния носител на Българската геодезическа система, като **напълно изпълнява чл. 12, ал. 3 от ЗГК**“. Реално GPS измерванията представляват само едно от посочените в т.2 от този член на ЗГК пет вида измервания, като спътниковите измервания естествено осигуряват само част от изпълнението на задачата за създаване и поддържане на Единна геодезическа основа. В този смисъл, а и поради по-нататъшните коментари за останалите елементи от единната геодезическа основа, твърдението е некоректно – реално голяма част от измерванията посочени в чл. 12, ал 3, т.2 не са изпълнени. Тази мрежа, както и Държавната гравиметрична мрежа, са обект на анализ в няколко отделни секции на документа – 2.2 и 2.4 от една страна, както и в 2.7 и 2.11, като авторите явно са различни, което е продиктувано вероятно от несполучливото разпределение на задачите по геодезия с национално значение, въведено чрез Постановление на МС 1/06.01.2005г. и реално

недиференцирани и дублиращи задълженията към създаване и поддържане на основната гравиметрична мрежа за геодезически цели и ДГМ сред три институции. Не е постигнато единство и координираност в изложението – текстовете в голяма степен се повтарят. Естествено подготвените данни от пряко ангажираните с реалното създаването и поддържането на мрежите ВГС са по-подробни и актуални, но в тях освен фактите липсва елемент на анализ и предложения;

6. В анализът посветен на ДНМ е посочено, че „С оглед на продължителността на измерванията по IV цикъл на ДНМ I клас, стартирали 1995 г., е взето решение последните приети 8 преизмерени нивелачни линии от ДНМ I клас, през 2022 и 2024 г., които са възложени и приети по актуализирани технически задания, да послужат за поставяне на начало **на реализиране на V цикъл реализация на ДНМ I клас**. Не е известно в правния мир да съществува основание за твърдението, че е взето решение за поставяне на начало на V цикъл преизмервания (съгласно чл. 2 ал. 4 се налага периодично преизмерване, не на реализация) на ДНМ I клас. В SWOT анализа се говори имагинерно за „концепция за модернизация на ДНМ, придружена от оперативен план“ фигурираща както в недостатъците, така и във възможностите и заплахите, но всъщност липсва яснота за такава концепция. Няма оценка на изложенията факт и последствията от него, че действащият IV цикъл за преизмерване на ДНМ е стартирал преди 30 години и хода на изпълнението му е безкрайно удължаван по най-различни, но основно субективни причини;

7. Изказаното предложение в т.2.5 на документа за концепция за създаване на интегрирана геодезическа мрежа дефакто повтаря нито повече, нито по-малко изискванията на чл. 13 от ЗГК за създаване на Единна геодезическа основа на територията на Република България. В това отношение липсва някаква визия за развитие, различна от приетата със ЗГК през далечната вече 2006г., освен термина „интегрирана мрежа“, изучаван в дисциплината „Висша геодезия“ още през изминалия преди 25 години XX век;

8. В документът фигурират точки от анализа 2.6 Подсектор „Приложна геодезия“, 2.7 Инфраструктурни ГНСС мрежи, 2.8 Маркшайдерско осигуряване, 2.11 Анализ на състоянието на държавната геодезическа мрежа (извършен от ВГС). Те очевидно са разработени подробно като отделни документи от различни експерти в съответните области. Въпреки качествата на тези анализи на съществуващото положение в определени подсектори, те тотално отсъстват като последващи предвиждания за цели, формулирани дейности и задачи в „програмната“ част на документа. Съществува точка 2.10 без съдържание! В същото време като стратегическа цел № 2 е посочена „Създаване и поддържане на единна инфраструктура за пространствени данни за територията на Република България“, както и стратегическа цел № 3 „Подготовка, реализация, продължаващо обучение на кадрите в сектора“, които теми въобще не са дискутирани в аналитичната част на документа! Тези примери показват несъответствието на предложениия текст с изискванията на Методологията всички изводи от анализа да се вземат под внимание при следващите стъпки в изготвянето на стратегията;

9. Впечатление прави многократно посочената „заплаха“ дейности да не са извършени „от специалисти в областта, с оглед на ЗГК водещите институции са АГКК и ВГС, а научното обезпечаване се извършва от ГФ при УАСГ и НИГГГ при БАН“. Това целенасочено повтаряне кой може да се ангажира с решения изостря вниманието към задълженията и отговорностите на посочените в ЗГК и последващото го Постановление № 1 на МС от 6.01.2005 г. за разпределение на задачите по геодезия и картография с национално значение оправомощени институции и поражда основателни въпроси за тяхната активност, действията и бездействията по всички поставени проблеми през всички изминали години от приемането на ЗГК през 2006г.;

10. Представената в т. 3 Визия за развитие на геодезията е крайно неадекватна на определението в Методологията – да е вдъхновяваща, фокусираща, ориентирана към бъдещето, насочваща, устойчива и съобразена с макроцелите. Особено това се отнася за вмъкването на

текста за „прилагане на принципите на концепцията Индустрия 5.0, т.е. да надгради актуалната за момента концепция на Индустрия 4.0, като постави акцент върху човешкия фактор и устойчивото развитие“. Отчитайки факта, че и двете концепции на Индустрия 4.0 и Индустрия 5.0 дефакто са производствени модели за поддържане на конкурентноспособността на Европейската икономика и липсата на каквито и да било идеи за развитие на „индустрия“ в представения документ за развитие на геодезията в България, то такива „кухи“ текстове без конкретно съдържание не само, че не допринасят с нещо, но даже вредят на стратегически документи;

11. Стратегическите цели, дейности и задачи са много оскъдно формулирани в три основни направления – развитие и поддържане на геодезическата система и единната геодезическа основа; Създаване и поддържане на единна инфраструктура за пространствени данни; Подготовка, реализация, продължаващо обучение на кадрите в сектора. За последните две от тях, както вече беше отбелязано, в документа липсват каквито и да било анализи! Отчитайки основните участници в съставянето на документа този факт е необясним, особено за третата дефинирана стратегическа цел, свързана с обучението в сектора! Прави негативно впечатление многократните повторения на едни и същи формулировки за посочените резултати за всяка от мрежите в стратегическа цел 1, като същевременно те представляват основното съдържание на текста. Подобно е състоянието и на текста за стратегическа цел 2, където отново акцента не е върху определянето на дейностите по същество, а върху повтарянето на едни и същи формулировки за резултати! Тук се наблюдава и базово разминаване на понятията – в заглавието на Стратегическа цел № 2 се говори за единна инфраструктура за пространствени данни (предполагаме, че е заимствано от spatial data infrastructure - SDI), в съдържанието се посочват създаване и поддържане на ГИС което не е равнозначно на SDI, в дейностите за единен цифров модел на територията за нуждите на геодезията и картографията (не в някаква дефинирана обществена нужда и полза!), който ЕЦМТ не е нито ГИС, нито SDI, после стигаме до дейност създаване на държавни топографски карти в цифров вид и на традиционен носител, което производство не може да се разглежда като част от инфраструктура. Същевременно предложените задачи по никакъв начин не отразяват никакъв анализ на състоянието на съществуващата КАИС и връзките ѝ с информационните системи на ГЕОКАРТФОНД, както и липсата на специализирани информационни системи особено в областта на териториалното устройство. Посочените задачи в Дейност 2 за изпълнение на Цел 1, свързани с държавни топографски карти в определени мащаби в цифров вид и отпечатване на традиционен носител демонстрират архаизъм във „визията“ в светлината на тенденциите, развити от преди повече от 30 години за разработване, поддържане и ползване на пространствени модели и тезите за модернизация и цифровизация в процесите на осигуряване на геопропространствени данни. Най-голямо внимание е обърнато на третата стратегическа цел в т.4.3, свързана с обучението на кадри в сектора, което разбира се е задължително като част от всяка стратегия. В текста на тази точка от документа се създава усещането за опит да се постигнат цели, които следва да са предмет на други програмни документи – основно се акцентира за гарантиране на целево държавно финансиране на средното и висше образование по геодезия, което би трябвало да е в приоритетите на Министерство на образованието и науката, а не на АГКК, МРРБ или други институции, свързани с бранша. Посочените цели, дейности и задачи не отговарят една на друга, например Дейност 1 на Цел 1 е осигуряване и поддържане на актуална материално-техническа и информационна база, за учебна и преподавателска дейност в средното специално образование по геодезия не кореспондира с нито една от представените задачи в тази област. Същата е ситуацията с Дейност 2, в която освен формулираната Задача 1 останалите 3 задачи нямат обща с дефинираната цел. Доста неочаквано, необосновано и нелогично в т. 4.3.2. под формата на Цел 2: Осигуряване на условия за поддържане на знания, умения и компетентност на кадрите в сектора в държавните органи, местната власт и на правоспособните лица се говори за сериозни

реформи, като в Дейност 2 се посочва определяне на обхвата на дейностите, извършвани от правоспособните лица и в Дейност 3 за въвеждане на атестационен режим за придобиване и поддържане на правоспособност.

II.2.2. Относно стратегия за развитие на кадастъра

Към съдържанието на Стратегията за кадастъра могат да се посочат следните конкретни оценки:

1. Документа съдържа 19 страници конкретен текст, който изцяло е зает от аналитична част и липсват текстове относно визия за развитие, формулиране на стратегически цели, конкретни дейности, задачи и резултати. Предложеното съдържание показва сравнително подробно познаване и представяне на проблемите в сектора, но отсъстват ясни идеи за развитие и детайлно разработени цели и дейности за постигането им;

2. В т.1.4 „Актуални/водещи тенденции“ и т. 1.5 „Насоки за бъдещо развитие“ се съдържат текстове, които имат програмен характер, като под основни насоки са посочени 5 направления за развитие, а като етапи на работа са формулирани 4 общи теми. Тъй като в последствие обаче не са разработени стратегически цели, дейности и задачи тези направления и етапи не са доразработени, липсват и дефинирани индикатори за оценяване на последващите промени. В текста на основна насока 2 се говори за „Интеграция с ГИС – разширяване на възможностите за използване на кадастралните данни в ГИС за пространствено планиране и управление и разработване на 4D+ кадастър за по-добро управление на вертикалното пространство.“, като словосъчетанието „вертикално пространство“ е нон-сенс;

3. В т. 2 SWOT анализ се съдържат текстове в насипно състояние, нямащи общо с предходните точки от документа, които се повтарят два пъти в рамките на 13 страници – веднъж като лаконично изброяване на някакви параметри или проблеми и още веднъж същите текстове с кратки допълнения. В това повторение на 18 силни страни, 21 слаби страни, 26 възможности и 20 заплахи много трудно може да се намери някаква система, защото едни и същи теми присъстват в няколко от противостоящите групи, например като силни страни са посочени много такива, които после са констатирани като слаби! Някои „модерни“ думички, като „Индустрия 4.0 и Индустрия 5.0“; „блокчейн“; „умни градове“; „зелена икономика“; „4D+ кадастър“ са поставени за „тежест“, без ясна идея за какво фигурират в текста!

4. Документът съдържа някои интересни идеи, но те са „нахвърляни“ и неразвити, текста е зле структуриран и недовършен, не отговаря на изискванията за обем и съдържание на стратегия съгласно Методологията, както и на Изискванията на възложителя.

II.2.3. Относно стратегия за развитие на картографията

Към съдържанието на Стратегията за картографията могат да се посочат следните конкретни оценки:

1. Документа съдържа 19 страници конкретен текст (от които 2 страници списък на използваните съкращения, 1 страница представяне на БКА) и още 1 страница използвана литература, 1 страница заключения и 4 страници списък на стандарти. Съдържанието е добре структурирано и написано на висок стил;

2. Предложеното съдържание на т.1 е доста визионерско, показва сравнително подробно познаване на световните тенденции в сектора, като е съставено главно от цитати на чужди автори, невинаги в коректен превод на български език. Прави впечатление пристрастие и уклон към прикрепяне на прилагателното „картографско“ към най-различни термини, технологии и устройства – AI, XR, мобилно, динамично, цифрово, умно, интерактивно, дроне, инфраструктура, система... какво ли не е „картографско“ според съставителите на текста;

3. В т. 2.2 „Анализ на състоянието (актуално състояние, ресурси, проблеми, актуални/водещи тенденции, насоки за бъдещо развитие)“ се съдържат описания на технологичните тенденции, сензори и системи, но липсва анализ на състоянието, ресурсите, проблемите, тенденциите и насоки за бъдещо развитие на картографията в България. Единствената по-конкретна тема на национално ниво е създаденият в АГКК Регистър на географските имена в Република България. Претенциозно и без нормативно определено основание е предявеното намерение БКА да е пряко ангажирана с „сертифицирането на картографски продукти, както и с лицензирането на правоспособни лица.“;

4. В т.2.3. „Оценка на средата (външни фактори)“ е представен скромнен опит за PEST анализ, в който обаче по-скоро има елементи на анализ на състоянието на нормативната база и доста пожелателни и обтекаеми текстове, вместо реални оценки. За придаване на актуалност са добавени „екологични фактори“, в които по-скоро се посочва предметна област за приложимост на картографски дейности отколкото оценки на среда и фактори;

5. Представеният в т.2.4. SWOT анализ е разбираемо „постен“ на фона на липсващи предходни реални анализ на състоянието, ресурсите, проблемите, тенденциите и насоки. Посочената силна страна „висококвалифициран персонал“ се противопоставя на заплахата „недостиг на кадри“, силната страна „международно признати научни постижения“ не е в синхрон с посочената слабост „остаряла или липсваща нормативна база“! Най-голям дял от текста е отелен на заплахите, което само по себе си говори за оценката на сектора. Като основен проблем се извежда липсващата правоспособност по картография, като не се коментират причините такава да не се въвежда на практика от учредяването ѝ през 2006г., въпреки, че се посочват проблеми с констатирано ниско качество на картографски продукти;

6. Формулираната визия за развитие в т.2.5. е кратка и несъстоятелна – отново лозунга за Индустрия 4.0 и 5.0 се развява без да се вниква в същината на тези концепции. Отново ще повторим - такива „кухи“ текстове без конкретно съдържание не само, че не допринасят с нещо, но даже вредят на стратегически документи;

7. В т. 2.6 вместо дефинирани водещи принципи, са смесени понятията и са посочени конкретни действия, които „държавните институции“ да предприемат. Идеята за Национален атлас е атрактивна и престижна, но по-скоро е „бутикова“ с характер на PR акция, което не може да я определи като приоритет и да се отнася към категорията на водещ принцип;

8. В разрез с правилата на Методологията в т.2.7. са дефинирани стратегически цели (10 броя), които са тясно специфични, с използвани технологични термини, неразбираеми от неексперти в дадената област, не са ориентирани към обществото, без те да са обвързани и мотивирани с предходните анализи. Представените мотиви би трябвало да са част от аналитичната част на документа, като някои са спорни. Повечето цели са по-скоро вътрешно-секторни и не могат да се оценят като стратегически, други „цели“ отдавна са факт в практиката, като например „внедряване на дистанционни методи“. Опитът за посочване на индикатори в документа е далеч от дефиницията за яснота и количествено дефиниране – посочени са общи и обтекаеми пожелания. Посочването на срокове принципно не е предмет на стратегия, а на последваща програма (план) за изпълнение на стратегия. За дефинираните цели липсват посочени конкретни дейности и задачи, каквото е правилото въведено в Методологията – вместо това има обща точка 2.8. „Дейности за постигане на целите, където са повторени общо целите. Посочените в т. 2.9 мерки са бланкетни и лишени от връзка с предходните текстове;

5. Документът не отговаря на изискванията за обем и съдържание на стратегия съгласно Методологията, както и на Изискванията на възложителя.

II.2.4. Относно бизнес модела за финансиране и обезпечаване на дейностите в областта на кадастъра, геодезията и картографията

Към съдържанието на Бизнес модела могат да се посочат следните конкретни забележки:

1. Представеният бизнес модел, разработен съгласно Изискванията на възложителя, е крачка в посоката за изясняване на обществените отношения в бранша. За съжаление наличието на такъв вид документ не е предвидено в Методологията за стратегическо планиране и в разпокъсано представените документи не са изяснени неговите място и роля. Такава разработка обикновено се очаква при подготовката на конкретен оперативен план за изпълнение на програма, предхождана от приета вече стратегия за развитие. В този смисъл появата на бизнес план в етапа на формиране на стратегия е ненавременна в процеса на съставяне на стратегически документи;

2. В Таблица 1 са сравнени две несравними и различни по характер групи примери – от една страна европейската директива INSPIRE и американската национална рамка NSDI, а от друга страна германската и британската геодезически и кадастрални служби. Резултата от анализ по едни и същи критерии на принципи и служби не е представителен за разглежданата тематика;

3. Откритите проблеми за ограничен достъп до отворени геопространствени данни, бавна цифровизация и липса на достатъчно средства в модерни технологии и слабо развита бизнес екосистема около геоданните отдавна не отговарят на българската действителност;

4. Повърхностно, но на няколко места и в този документ и в други от представената група, се появява тезата за „публично-частно партньорство“ в бранша, което не отразява съществуващ реален проблем в сектора геодезия, картография, кадастър и геоинформатика. Темата е чувствителна за геодезическата колегия в светлината на опитите в недалечното минало за налагане на практически монопол на геодезически и кадастрални дейности под формата на отдаване на концесия. В същото време през последните години успешно е реализиран законно установен, работещ и устойчив механизъм на публично-частно партньорство в геодезическия сектор, като държавната администрация в лицето на АГКК се е съсредоточила в управление, възлагане и контрол на дейности на правоспособни физически и юридически лица, а техническите дейности се извършват изцяло от правоспособни лица, които отдавна са поели задължението да инвестират в иновациите, необходими за развитието на практиката. Пример е съществуването и използването на инфраструктурни ГНСС мрежи, създадени и поддържани изцяло от частни предприемачи с комерсиална цел, получили оценка за съответствие от АГКК и осигуряващи съвременна технологична основа за дейността на всички практикуващи геодезия в страната. Последният пример е реализирането на новата КАИС, която по договор с АГКК беше изпълнена основно от частни компании с насоченост в геоинформационите технологии;

5. Документът не съдържа никакви конкретни нови идеи, цели, дейности и задачи за постигане на устойчив модел за финансиране и обезпечаване на дейностите в областта на геодезията, картографията и кадастъра. Откроява се пожеланието за целево финансиране за научно-изследователска и развойна дейност, което по принцип е добре, но на фона на липсата на цялостна концепция за развитие на бранша остава самоцелно.

III. ИЗВОДИ И ЗАКЛЮЧЕНИЯ

В резултат от прегледа и анализа на представените документи изказваме следните изводи и заключения:

1. Документите, представени от изпълнителя по Договор КД-10-48-02.09.2024г., не отговарят по структура, съдържание и обхват на Изискванията на възложителя и Методологията за стратегическо планиране в Република България;

2. В представеният им несистематизиран и незавършен вид текстовете имат необходимост от сериозна работа за допълване и основна преработка за да покрият нуждите на стратегическото планиране на АГКК. Представените текстове могат да се ползват донякъде в частта им, отразяваща анализа на съществуващото положение;

3. Текстовете не отразяват основни виждания и направления за развитието на дейностите по геодезия, картография, кадастър и геоинформатика, посочени както в Изискванията на възложителя, така и в предварително провеждани дългогодишни обсъждания в геодезическата общност в страната и в международните професионални организации;

4. В представеният вид текстовете не могат да служат за целите на възложителя и на бранша за осигуряване на стратегически документ за създаване на необходимите условия за успешното бъдещо развитие на геодезията, картографията, кадастъра и геоинформатиката и да стане основа за устойчиво и синхронизирано планиране, възлагане и извършване на дейностите в посочените области;

5. Предлагаме да се смени генерално подхода към изключително важната дейност за разработка на стратегически документ за развитие на държавната политика в областта на геодезическия сектор на основата на конкурсното начало.

**Обобщил за ИБ
Председател на СГЗБ:**

/д-р инж. Иван Калчев/

